

Posiedzenie Zgromadzenia Plenarnego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) (Lublin, 6- 7 czerwca 2003)

W dniach 6-7 czerwca 2003 odbyło się w Lublinie posiedzenie Zgromadzenia Plenarnego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP). Posiedzeniu przewodniczył prof. dr hab. Franciszek Ziejka, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, przewodniczący KRASP. Gospodarzami spotkania były wszystkie wyższe uczelnie Lublina na czele z dwoma uniwersytetami: Katolickim Uniwersytetem Lubelskim i Uniwersytetem im. Marii Curie-Skłodowskiej. Obrady odbywały się w Centrum Kongresowym Akademii Rolniczej i zostały podzielone na 5 roboczych sesji. Cztery pierwsze odbyły się w pierwszy dzień – 6 VI, w piątek, ostatnia, piąta – 7 VI, w sobotę przed południem.

Początek sesji I wypełniło powitanie prof. Franciszka Ziejki i ks. prof. Andrzeja Szostka, rektora KUL, oraz komunikaty przewodniczącego. Prof. Ziejka poinformował zebranych, że Wyższa Szkoła Psychologii Społecznej w Warszawie uzyskała status członka KRASP, zaś Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Warszawie uzyskała status członka stowarzyszonego z KRASP. Następnie powołano dwie komisje: Komisję Uchwał i Wniośków oraz Komisję Skrutacyjną.

Po powitaniu i oficjalnych komunikatach nastąpiły wystąpienia zaproszonych gości. Jako pierwszy zabrał głos prof. Michał Kleiber, minister nauki i przewodniczący KBN. W swoim wystąpieniu poruszył następujące problemy: kondycja nauki polskiej; strategia lizbońska; finansowanie badań naukowych w Polsce na tle innych krajów Europy i świata; udział w międzynarodowych programach badawczych; sprawa tzw. offsetu – w związku z zakupem samolotu amerykańskiego F-16. Przez całe wystąpienie ministra przewijała się teza, że wiedza jest głównym czynnikiem rozwoju gospodarczego, że należy jak najszybciej przechodzić do gospodarki opartej na nauce.

Jako drugi wystąpił prof. z UMK Andrzej Jamiołkowski, przewodniczący Państwowej Komisji Akredytacyjnej (PKA). Złożył sprawozdanie z działalności Państwowej Komisji Akredytacyjnej, która w wielu ośrodkach akademickich odkryła ostatnio wiele nieprawidłowości. Uwydatnił także blaski i cienie szkolnictwa wyższego w dzisiejszej Polsce.

Trzecim mówcą z grona gości honorowych był prof. Andrzej Legocki, prezes PAN. Opowiedział się za zacieśnianiem więzi jednostek PAN z uczelniami.

Sesja II, przedpołudniowa, została wypełniona dwoma wystąpieniami i dyskusją. Ks. prof. Andrzej Szostek, rektor KUL, zaprezentował uczelnie wyższe Lublina: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej (UMCS), Katolicki Uniwersytet Lubelski (KUL), Politechnikę Lubelską (PL), Akademię Rolniczą (AR) i Akademię Medyczną (AM). Prezentacja każdej uczelni obejmowała krótką część historyczną, dokonania i osiągnięcia, aktualną strukturę, kondycję i perspektywy rozwoju.

Drugie wystąpienie należało do prof. Jerzego Woźnickiego, przewodniczącego powołanego przez Prezydenta RP Zespołu do opracowania projektu ustawy o szkolnictwie wyższym. Przewodniczący zdał sprawę z dotychczasowych prac zespołu i zaprezentował przygotowany projekt. Wskazał na jego innowacje w stosunku do poprzedniej ustawy o szkolnictwie wyższym z dnia 12 września 1990 r.

Po zakończeniu prezentacji odbyła się łączna dyskusja nad wysłuchanymi referatami.

Przedmiotem sesji trzeciej były dwa referaty. Pierwszy na temat: „Europejska przestrzeń informacyjna” wygłosił prof. Ryszard Tadeusiewicz. Prelegent wyjaśnił, co to jest społeczeństwo informacyjne. Wyróżnił dwie jego odmiany: amerykańską i europejską. Pierwsza ma charakter bardziej komercyjny, druga – jest bardziej wrażliwa na problemy społeczne, w większym stopniu niż amerykańska łączy technologię informacyjną z etyką.

Referat drugi wygłosił prof. Wojciech Maciejewski, prorektor Uniwersytetu Warszawskiego. Podjął w nim temat: „Europejska przestrzeń badawcza – wyzwania dla Polski” Prelegent poruszył następujące problemy: potencjał Unii Europejskiej na tle świata; europejska przestrzeń badawcza i jej główne cele; Szósty program ramowy; polskie atuty (potencjał naukowy, dobre wyniki); wyzwania dla polskiej nauki. Ciekawie wyglądało zestawienie potencjału naukowego krajów Unii Europejskiej z innymi potęgami świata, zwłaszcza z USA i Japonią. Kondycję nauki można w jakiś sposób odczytać na podstawie wydatków na nią. W krajach UE wynoszą one 2% PKB, w USA – 2,8% PKB, zaś w Japonii – 3,1 PKB. W tej chwili USA mają przewagę niemal w każdym względzie nad Europą. Więcej Europejczyków studiuje w USA niż obywateli Stanów Zjednoczonych w krajach Unii Europejskiej. W Europie jest konieczna integracja wspólnych badań, ustalenie wspólnej polityki w organizacji badań, podniesienie roli sektora prywatnego w finansowaniu badań. Sytuacja taka stwarza także szczególne wyzwania dla Polski, przygotowującej się do akcesji do Unii. Na pierwszym planie jest tu potrzebne zwiększenie dotacji na naukę, podniesienie poziomu współpracy pomiędzy polskimi instytucjami naukowymi, tworzenie lepszej sieci badawczej.

Po tych referatach wywiązała się dość interesująca, a chwilami i burzliwa dyskusja. Wypełniła ona sesję czwartą. Ubolewano nad tym, że we wszystkich programach badawczych w tzw. społeczeństwie informacyjnym brakuje refleksji humanistycznej. Niepokój budzi to, że w krajach unijnych finansuje się głównie badania przyrodnicze i techniczne. Brakuje funduszy na badania historyczne, filozoficzne, teologiczne. Zachodzi niebezpieczeństwo, że w społeczeństwie informacyjnym, w europejskiej przestrzeni badawczej, będzie zagubiony człowiek, np. nie mówi się tam nic o doskonaleniu człowieka, ale raczej o doskonaleniu technik i świata materialnego.

Drugi dzień posiedzenia plenarnego KRASP poświęcony był wiodącemu tematowi: „Europejska przestrzeń szkolnictwa wyższego” Wypełnił on program piątej i ostatniej sesji. Referaty wprowadzające do dyskusji nad wymienionym tematem wygłosili: dr hab. Marek Frankowicz, UJ, dr Tomasz Saryusz-Wolski (Politechnika Łódzka) i dr Beata Skibińska (Agencja Narodowa „Socrates”). Prelegent pierwszy mówił głównie o kształtowaniu się europejskiej przestrzeni edukacyjnej. Szczególną uwagę zwrócił na tzw. proces boloński i Deklarację Bolońską (1999), gdzie chodziło m.in. o zwiększenie konkurencyjności europejskiego szkolnictwa wyższego, o rozpoznanie kwalifikacji na europejskim rynku pracy, o zapewnienie wyższej jakości kształcenia i o powiązanie edukacji z badaniami.

Dr Beata Skibińska mówiła na temat: „Programy edukacyjne Unii Europejskiej”. Omówiła najpierw losy programu TEMPUS (1990-2001) i program aktualny SOCRATES a w jego ramach program ERASMUS. Przedstawiła sprawę udziału polskich uczelni w realizacji tych programów.

Dr Tomasz Saryusz-Wolski przedstawił temat: „Polskie szkolnictwo wyższe a proces boloński” Prelegent omówił m.in. cele strategiczne procesu bolońskiego. Jednym z nich jest zwiększenie konkurencyjności szkolnictwa wyższego: europejskiego względem światowego i polskiego względem europejskiego i światowego. Tłumaczył także, na czym polega życie w społeczeństwie wiedzy, jakie są filary europejskiej przestrzeni szkolnictwa wyższego i jakie zadania priorytetowe czekają nasz kraj w najbliższej przyszłości w dziedzinie nauki. Jednym z nich jest przechodzenie od nauczania do uczenia się. Prelegent na końcu stwierdził, że rozwój edukacji naukowej zadecyduje o pozycji Polski w Unii Europejskiej.

Po referatowym tryptyku podjęto dyskusję, w której m.in. pojawiła się sprawa trójstopniowej struktury studiów wyższych. Wskazywano także na słabą mobilność polskich uczonych i studentów oraz na potrzebę lepszej diagnozy edukacji w Polsce.

Całość dyskusji i obrad podsumował przewodniczący, prof. Franciszek Ziejka. Spotkanie plenarne zakończyło się zwiedzeniem dziedzińca KUL, zrobieniem wspólnej fotografii pod pomnikiem Ojca Św. Jana Pawła II i Prymasa Tysiąclecia oraz wspólnym obiadem w skansenie wsi polskiej w Lublinie.

Wrocławskie środowisko uczelniane reprezentowali na zjeździe następujący rektorzy: prof. dr hab. Zdzisław Latajka, rektor Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. dr hab. Leszek Paradowski, rektor Akademii Medycznej we Wrocławiu, prof. dr hab. Michał Mazurkiewicz, rektor Akademii Rolniczej we Wrocławiu, prof. dr hab. Tadeusz Koszczyk, rektor Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, prof. dr hab. Grzegorz Kurzyński, rektor Akademii Muzycznej we Wrocławiu, oraz ks. prof. dr hab. Ignacy Dec, rektor Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu.

ks. Ignacy Dec